

ПРИМЛЈЕНО: 19.06.2008		
Достављено:	Број	Прилог
	387	12

**РЕЦЕНЗИЈА РУКОПИСА УЏБЕНИКА *КРИЗНИ МЕНАџМЕНТ*
ДОЦ. ДР ЖЕЛИМИРА КЕШЕТОВИЋА**

Рукопис уџбеника *Кризни менаџмент* доц. др Желимира Кешетовића обима 243 стране куцаног текста подељен је на пет основних поглавља основног текста након чега следи један прилог – преглед корисних Интернет сајтова.

Прво поглавље посвећено је тероријском концепту кризе и у њему се у основним цртама излаже теоријски концепт кризе, његове најважније карактеристике, те сличности и разлике са повезаним концептима као што су катастрофа и ванредна ситуација. Приказани су најзначајнији извори и порекло криза, као и релевантни покушаји класификације криза, приказ криза у временској димензији и концепт модерних криза.

Друго поглавље односи се на кризни менаџмент његове сличности и разлике са блиским концептима. Изложене су основне фазе у управљању кризама: ограничавање (избегавање), припрема, одговор и опоравак и улога менаџера у њима, као и прилично контроверзни проблем учења из кризе.

Предмет трећег поглавља је кризно комуницирање односно његов појам и значај, главни циљеви и њихови носиоци. Презентиране су теоријска димензија и стратешки ниво, као и практична димензија, односно оперативни ниво са посебним освртом на план кризног комуницирања и најважније алате који се у овом комуницирању користе. Описано је комуницирање са унутрашњом јавношћу и најзначајнији произвођачи криза на комуникацијском нивоу.

У четвртом поглављу се излажу наднационални аспекти кризног менаџмента, подмиса место и улога наднационалних организација - УН, ЕУ, ОЕБС и НАТО у управљању кризама. У том смислу презентовани су механизми и структуре у оквиру ових организација који су задужени за кризни менаџмент, као и неки од најзначајнијих резултата.

Коначно у петом поглављу се презентирају системи кризног менаџмента у две развијене европске земље – Уједињеном Краљевству Велике Британије и Северне Ирске и Краљевини Шведској, једној земљи у транзицији – Бугарској, и, најзад у Србији.

Садржај уџбеника је у потпуности усклађен са наставним планом и програмом предмета Кризни менаџмент на Факултету безбедности Универзитета у Београду. Поглавља, односно тематске целине у уџбенику одговарају наставним јединицама предвиђеним курикулумом. Уџбеник је и по обиму (до 250 страна) и по садржају (преглед садржаја сваког поглавља на почетку, резиме на крају праћен питањима и пописом релевантне литературе) конципиран сагласно Правилнику о наставној литератури Универзитета у Београду и одговарајућим правилником Факултета безбедности. Излагање аутора је методично и јасно, засновано на најновијој, претежно англосаксонској, литератури и праћено одговарајућим табелама, сликама, шемама и графиконима, као и примерима из праксе како би се студентима омогућило лакше разумевање и учење. Релевантне референце након поглавља и Интернет сајтови у прилогу омогућују радозналим студентима продубљеније увиде у поједине проблеме и евентуални самосталан рад.

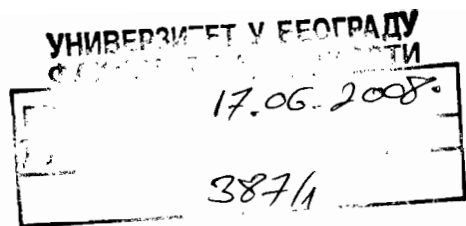
Несумњиво је да је израда уџбеника из Кризног менаџмента, првог учила ове врсте у Србији, ако се изузме један уџбеник истог наслова на Економском факултету у Београду који се кризама бави из перспективе микроекономије, била захтеван подухват. Она је од аутора изискивала прикупљање великог броја релевантних страних извора, с обзиром на изражени недостатак домаће литературе из ове области, њихову стрпљиву анализу, зналачку синтезу и повремена

поједностављивања мотивисана педагошким разлозима која нису ишла на уштрб научне објективности. Сматрам да је аутор у овоме успео, сачинио савремен и педагошки потпуно прилагођен уџбеник који студентима омогућава стицање основних знања о управљању кризама, те га стога препоручујем за објављивање у предложеном облику.

Београд, 15.06.2008

Проф. др Владимир Цветковић

Handwritten signature of V. Cvetic in black ink.

**Рецензија рукописа уџбеника *Кризни менаџмент* доц. др Желимира
Кешетовића**

Криза, кризе, настанак, произвођење, трајање и управљање кризама, на својеврстан начин стања су која прате развој човечанства од његових почетака, односно од онога ступња када је човечанство добило назив цивилизација, ма шта то у прадавно време значило. Наравно, у савремено доба, све оно шта подводимо под кризе и управљање кризом (кризама), константа је и на макро и на микро тачкама како у сваком друштву (држави) појединачно, тако и на регионалним аренама, континентима па и целој кугли земаљској. Нема кризе *per se*, дакле кризе *за себе* или кризе *по себи*, нити криза може имати *робинзонски карактер*. То је, као уосталом и у свим друштвеним збивањима, вечна игра узрока и последице и то по непревазиђеној схеми када *узрок X* производи *последицу У*, а та *последица У* постаје *узроком новој последици З*, та последица постаје узроком новој последици, итд., дакле, спирала се развија, перпетуира. Свака криза је друштвена, тангира друштво, појединца у друштву, али јој извориште не мора бити људско, но људи је морају препознавати, спознавати, на њу реаговати и с њом живети, али у том живљењу нужно ју је тако габаритирати да не изазива уништавање, односно да не постане или остане коначни армегедонски уништавајући фатум човека, његове друштвене и природне средине, његовог микрокосмичког битка.

Аутор уџбеника «Кризни менаџмент» прихватио се изузетно захтевног пројекта: расправљати о кризи (кризама), узрочно - последичности тог друштвеног феномена, али и о друштвеној акцији и реакцији која има своје веома јасно профилисане субјекте, а то су институције које су позване, обавезне, али и ситуационо принуђене да реагују на све оно што јесте криза, како је настала, како ће се развијати, како је контролисати, елиминисати или амортизовати њене ефекте. Уџбеник обима 243 стране куцаног текста конципиран и структуриран је у пет основних поглавља основног текста након чега следи један свакако прикладан

прилог – преглед корисних Интернет сајтова. Како и приличи, у *првом поглављу* аутор се бави теоријским концептом кризе. *Друго поглавље* односи се на кризни менаџмент. По сасвим логичком редоследу, посматрајући целину и њене саставне делове, у *трећем поглављу* аутор је ситуирао расправу о кризним комуницирању. *Четврто поглавље* посвећено је наднационалном нивоу кризног менаџмента, а у петом су приказани системи кризног менаџмента у две развијене европске земље – Уједињеном Краљевству Велике Британије и Северне Ирске и Краљевини Шведској, једној земљи у транзицији – Бугарској, и, најзад у Србији.

Ваља нагласити, да свако од наведених поглавља обухвата низ потпоглавља од којих, без икакве сумње, већина може бити (па и заслужују да буду) предмет посебних опсервацијских захвата као засебни уџбеници или мини студије за уже стручно профилирану публику, односно читање. Независно од тога, аутор је успео у основној намери да овако обимну и овако разуђену проблематику на коректан, јасан и едукативан начин систематизује, заокружи и представи будућим корисницима различитих занимања и различитих нивоа образовања. У том смислу, свакако и првенствено мислим на студентску популацију, али и на стручњаке у свеколиким институцијама сигурности и безбедности, од локалног, преко државног, регионалног до међународног нивоа, те у другим структурама које имају институционалан или ванституционалан карактер, а на више или мање специфичне начине (с обзиром на друштвену позиционираност или физиноминираност) кореспондирају или као објект или као субјект онога што именујемо кризом и одговорима на кризу. Сам наслов уџбеника не сугерира овако широк обухват и начин анализе те презентације све сложености феномена криза и кризног менаџмента.

Обим, садржај и структура уџбеника у потпуности су усклађени са наставним планом и програмом предмета Кризни менаџмент на Факултету безбедности Универзитета у Београду, као и са Правилником о наставној литератури Универзитета у Београду и одговарајућим правилником Факултета безбедности. Стил аутора је јасан и концизан а излагање је праћено табелама.

сликама, шемама и графиконима, као и примерима из праксе што свакако олакшава студентима разумевање и учење градива. У изради уџбеника, аутор је користио веома релевантну литературу и изворе. И тај сепарат овог уџбеника има запажену вредност. То је својеврстан библиографски захват који корисника може упутити на све оно шта је данас значајно с аспекта људске умности у области криза и кризног менаџмента.

Ценим да је уџбеник Желимира Кешетовића веома корисно научно и стручно штиво које ће, поред основне намене, а то је едукација студената на високошколским установама, мастер и докторским студијама, бити од значајне користи и другој, првенствено стручној и научној јавности. У том смислу, свесрдно га препоручујем за јавно публикување.

Београд, 10. јун 2008

проф. др Зоран Кековић

